בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַה"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב, עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשִּׁמְחָה!

גִּלָּיוֹן ר"כ | פָּרָשַׁת שֹׁפְטִים תשפ"ה

דִּינִים

יֵשׁ עֵצָה!

* * *

פַּעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו"ר שְׁלִיט"א, עַל הַכָּתוּב בִּתְהִלִּים (נה, יז): **"אֲנִי אֶל אֱלֹקִים אֶקְרָא וַהֲוָי"ה יוֹשִׁיעֵנִי"**; מַדּוּעַ פּוֹתֵחַ בְּשֵׁם אֱלֹקִי"ם שֶׁמּוֹרֶה עַל מִדַּת הַדִּין, וּמְסַיֵּם עִם שֵׁם הֲוָי"ה הַמּוֹרֶה עַל חֶסֶד וְרַחֲמִים?

עָנָה וְאָמַר מו"ר שְׁלִיט"א, שֶׁהַפָּסוּק הַזֶּה מְדַבֵּר עַל כָּל חַיֵּי הָאָדָם, כִּי **"אֲנִי אֶל אֱלֹקִים אֶקְרָא"** סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל אָדָם שֶׁקּוֹרֵא בִּתְפִלָּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֵת שֶׁצָּר לוֹ, וְעַל־כֵּן זוֹ לְשׁוֹן דִּין וּגְבוּרָה - 'אֲנִי אֶל **"אֱלֹקִים"** אֶקְרָא', כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר מַה שֶּׁעוֹבֵר, לְלֹא יוֹצֵא מִן הַכְּלָל, לְכָל אֶחָד יֵשׁ אֶת הַ'חֲבִילָה' שֶׁלּוֹ... אֲבָל צְרִיכִין לָדַעַת **"מָה עוֹשִׂים"** עִם מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְלֹא לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת־הַדַּעַת וּלְהַאֲשִׁים אֶת כָּל מִי שֶׁרַק אֶפְשָׁר... אֶלָּא צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ הַדְּחָק וְהַקֹּשִׁי וְהַדִּינִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, בִּבְחִינַת (קיח, ה) **"מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ"**.

וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת חָזָק בִּתְפִלָּה, אֲזַי מִתְקַיֵּם אֶצְלוֹ: **"וַהֲוָי"ה יוֹשִׁיעֵנִי"** - הוּא זוֹכֶה לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה מִתּוֹךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים, שֶׁזֶּה 'וַהֲוָי"ה יוֹשִׁיעֵנִי' - שֵׁם הֲוָי"ה בָּרוּךְ־הוּא הַמּוֹרֶה עַל מִדַּת הָרַחֲמִים, כִּי בְּכֹחַ תְּפִלָּתוֹ הוּא מְהַפֵּךְ אֶת כָּל מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים, וְזוֹכֶה לְהַמְתָּקַת הַדִּינִים.

וְהַכְּלָל, שֶׁהַפָּסוּק הַזֶּה הוּא דָּבָר תָּמִידִי, כִּי בְּכָל פַּעַם מִתְעוֹרֵר אֵצֶל הָאָדָם אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁל דִּין - כָּל פַּעַם בְּעִנְיָן אַחֵר, וּבְזֹאת יֹאחַז תָּמִיד וּמִמֶּנָּה לֹא יָרֻפֶּה - **תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה**, וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יב, טו) שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא אֶת הַבְּרִיאָה **'בְּמִדַּת הַדִּין וּבְמִדַּת הָרַחֲמִים'**, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, ד) "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה **אֱלֹקִים** אֶרֶץ וְשָׁמָיִם" - הֵן שֵׁם הֲוָי"ה וְהֵן שֵׁם אֱלֹקי"ם, כִּי הַבְּרִיאָה בְּנוּיָה מִשְּׁנֵי דְּבָרִים אֵלּוּ בְּיַחַד, וּכְשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם אֵיזֶה דִּין, עַל־יְדֵי תְּפִלָּה הוּא זוֹכֶה לְהַמְתִּיקוֹ וּלְהָפְכוֹ לְרַחֲמִים, וְזֶה פֵּרוּשׁ: **"אֲנִי אֶל אֱלֹקִים אֶקְרָא"** בְּעֵת הִתְעוֹרְרוּת הַדִּינִים, אֲזַי: **"וַהֲוָי"ה יוֹשִׁיעֵנִי"**.

וְהָעִקָּר - שֶׁיִּזְכֶּה לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְלָשׁוּב עֲלֵיהֶם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי מִן הַשָּׁמַיִם שׁוֹלְחִים לָאָדָם אֵיזֶה דִּין כְּדֵי שֶׁיִּתְעוֹרֵר מִזֶּה לְתַקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו [וּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפז), שֶׁבְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל יֶשְׁנָהּ בְּרָכָה מְיֻחֶדֶת, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְקַבֵּל 'מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה' עַל מַעֲשָׂיו, וְתֵכֶף כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזֶה דִּינִים - הוּא מִתְעוֹרֵר מַדּוּעַ אֵרַע לוֹ כָּךְ, וְזוֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהַמְתִּיק אֶת הַכֹּל], וְגַם זֶה מֻרְמָז בַּפָּסוּק הַנַּ"ל **"אֲנִי אֶל אֱלֹקִים אֶקְרָא וַהֲוָי"ה יוֹשִׁיעֵנִי"** - 'אֶקְרָא' גִּימַטְרִיָּא 'שָׁב', הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֵת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו דִּינִים, בָּזֶה מַמְתִּיק אֶת הַכֹּל וְזוֹכֶה לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

וְהִבְהִיר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁכְּשֶׁאָדָם נִגַּשׁ בִּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עָלָיו לְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְלֹא חַס־וְשָׁלוֹם בְּדֶרֶךְ שֶׁל טְרוּנְיָה וְכַעַס וּשְׁאֵלוֹת וְקֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי עַל זֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת הִתְבּוֹדְדוּת, סְעִיף ב): **'עַל־יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת וּמַפְנֶה לִבּוֹ לְבַטָּלָה בָּא לְכַעַס'**; שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁלֹּא כָּרָאוּי, שֶׁאָדָם 'מַפְנֶה לִבּוֹ לְבַטָּלָה' - הַיְנוּ שֶׁהוּא מִתְבַּטֵּל מֵהִתְבּוֹדְדוּת כָּרָאוּי לְפָנֵי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצֶה לְבַטֵּל אֶת הַמְּצִיאוּת הַקַּיָּם, וְכָל־כְּלוֹ מָלֵא בְּקֻשְׁיוֹת וּבִלְבּוּלִים - 'לָמָּה קוֹרֶה לִי כָּכָה, וְלָמָּה נַעֲשָׂה כָּכָה' וְכוּ', וְזֶה מֵבִיא אוֹתוֹ לְכַעַס, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין לוֹ שׁוּם מְנוּחַת־הַנֶּפֶשׁ.

וְאֵין 'מַפְנֶה לִבּוֹ לְבַטָּלָה' זֶה כְּמוֹ הַמְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּתוֹרָה נ״ב (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א'), שֶׁשָּׁם מְשַׁבֵּחַ רַבֵּנוּ מְאֹד מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת נֵעוֹר בַּלַּיְלָה וּלְבַטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה בְּבִטּוּל גָּמוּר - "בִּטּוּל אַחַר בִּטּוּל", עַד שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת נִכְלָל בִּמְחָיְב הַמְּצִיאוּת וְכוּ', כַּמְּבֹאָר שָׁם, כִּי שָׁם מְדֻבָּר עַל הִתְבּוֹדְדוּת כָּרָאוּי - שֶׁאָדָם 'מַפְנֶה לִבּוֹ לְבַטָּלָה', בִּטּוּל אַחַר בִּטּוּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ - הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְעָלָיו לִפְתֹּחַ פִּיו וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּמְתִּיק מֵעָלָיו כָּל הַדִּינִים, וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת בִּישׁוּעַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל דָּבָר וְעִנְיָן, אָמֵן וְאָמֵן!

אֱלוּל!

מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א אָמַר: רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א', סִימָן קמא), שֶׁבְּחֹדֶשׁ **אֱלוּל** מִתְקַיֵּם הַכָּתוּב (דְּבָרִים ל, ו) "וּמָל ה' אֱלֹקֶיךָ **אֶת** לְבָבְךָ **וְאֶת** לְבַב זַרְעֶךָ"; דְּהַיְנוּ שֶׁאָדָם זוֹכֶה עַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה לְקַבֵּל מִילָה לְעָרְלַת־לִבּוֹ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִּקּוּן בִּשְׁבִילוֹ לְבַד – אֶלָּא אַף זַרְעוֹ נִכְלָלִים בְּזֶה הַתְּשׁוּבָה, וַאֲפִלּוּ הַזֶּרַע שֶׁנִּמְשַׁךְ אֶל מְקוֹמוֹת אֲחֵרִים וְכוּ', הַכֹּל נִכְלָל בְּתוֹךְ תְּשׁוּבָה, וּבָא עַל תִּקּוּנוֹ הַשָּׁלֵם [וּבִלְקוּטֵי־תְּפִלּוֹת, סִימָן פ״ח, מוּבֵאת הַתְּפִלָּה הַנּוֹרָאָה עַל תּוֹרָה זוֹ – אַשְׁרֵי הָאוֹמְרָהּ בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל!].

וְעַל־פִּי־זֶה פֵּרֵשׁ מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א אֶת הַכָּתוּב (תְּהִלִּים קטו, יד–טו): **"יֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַה' עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"**; **"יֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם"** – אִם קְדֻשַּׁת 'יוֹסֵף' הַצַּדִּיק עֲלֵיכֶם, וְאַתֶּם זוֹכִים תָּמִיד לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וּלְתַקֵּן אֶת מִדַּת הַיְסוֹד, אֲזַי **"עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם"** – זֶה בְּוַדַּאי גַּם לָכֶם, אַף זֶה גַּם לִבְנֵיכֶם, שֶׁגַּם הֵם נִכְלָלִין בְּזוֹ הַתְּשׁוּבָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְמַיְלָא: **"בְּרוּכִים אַתֶּם לַה' עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"** – שֶׁזּוֹכִין לְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, כִּי (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נְאוּפִים, חֵלֶק שֵׁנִי, סְעִיף ו) 'שׁוֹמֶר הַבְּרִית הוּא מְקוֹר הַבְּרָכוֹת'; וְזֶהוּ: **"עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ"** – מְרַמֵּז עַל קְדֻשַּׁת יוֹסֵף הַצַּדִּיק, דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וְאַרְעָא.

[וְאוּלַי אֶפְשָׁר לְרַמֵּז זֹאת בְּמַה שֶּׁאוֹמְרִים מִדֵּי יוֹם בַּתְּפִלָּה: "עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְכוּ' מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לְ״הֶם וְ״לִ״בְנֵיהֶם **אַ**״חֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר" – רָאשֵׁי־תֵּבוֹת 'אֱלוּל', שֶׁאָז זוֹכִין לַהֲגָנָה וִישׁוּעָה חֲנֵּן לָנוּ וְחֹן לְבָנֵינוּ, וְיִתְקַיֵּם תְּפִלַּת "אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָ״הֶם וּ״בְרִית **אָ**״בוֹת לַ״בָּנִים תִּזְכֹּר"; אָמֵן וְאָמֵן!].